

ما مصمم هستیم تا کلیه آموخته هایمان را در اختیار دانشجویان و دانش پژوهان برجسته کشور قرار دهیم و معتقدیم که با این عمل، در سازندگی های آتی که توسط شما توانمندان بوجود خواهد آمد شریک خواهیم بود.

ما تمام تلاش خود را خواهیم نمود تا اطلاعات آموزشی بطور رایگان و با کمترین صرف زمان ممکن در اختیار شما قرار گیرد و هدفی بزرگ را در این خصوص پیگیری می کنیم. ایرانیان می توانند با بهره گیری از علوم سرشار خود، ایران را تا بالاترین نقطه علمی جهان برسانند. در صورتی که اطلاعات علمی بطور صریح، سریع و رایگان در اختیار عموم قرار گیرد یقیناً استعدادها شکوفا شده، توانایی ها افزایش یافته، بیکاری و در نتیجه فقر از بین رفته و امنیت شغلی برای تمام اقشار بوجود می آید. چه خدمتی بالاتر از این که علومتان را در اختیار همگان قرار دهید.

سهم شما در این انقلاب علمی چیست؟

ما این مجوز را به شما می دهیم که کلیه اطاعات موجود در این سایت را بشرط ذکر نام سایت ماکزیم تکنیک کپی برداری نموده و در دیگر سایتهای علمی کاربردی، در دسترس همگان قرار دهید

فرزین نجفی پور

این مجموعه نفیس توسط عضو اصلی سایت سرکار خانم مهین صالحوند تهیه شده است

آشنایی با اوراق بهادار

مقدمه

برای برخورد با یک پدیده و قضاوت در مورد آن ابتدا باید آن پدیده را شناخت، نقاط قوت و ضعف آن را ارزیابی نمود، سپس به یک نتیجه گیری مناسب در مورد آن دست پیدا کرد. بورس اوراق بهادار نیز از این قاعده مستثنی نیست. از آنجایی که بازار و چالشها فرصتهایی که در زمینه های مختلف برای شرکتها پدید خواهد آمد خالی از فایده نمی باشد. در این گزارش، یکسان سازی نرخ ارز، تصویب سرمایه گذاری خارجی، کاهش بدهی های خارجی، رشد سرانه تولید ناخالص داخلی، افزایش مبالغ صندوق ارزی، عرضه اوراق قرضه دولتی به بازارهای اروپایی و تداوم قیمت بالای نفت و ... از دلایل بهبود شرایط اقتصاد کلان کشور بیان شده است. هر چند چالش های مهمی از جمله بحران بیکاری، تورم بالا، مالکیت فرایند دولتی و مسایل پیچیده سیاسی را می توان در این زمینه ارائه نمود. در هر صورت عناوین فوق افق امیدوار کننده ای را در آینده ترسیم می نمایند. مسئله مهمی که ماورای همه این مسایل مطرح است آن است که آیا حضور شرکت در این بازار و احیانا اقدام به سرمایه گذاری در آن (بعنوان یکی از ابزارهای افزایش درآمدهای غیرتولیدی) مفید است یا خیر؟ مقایسه میزان بازده سرمایه گذاری در این بازار در مقایسه با سایر بازارها مفید به نظر می رسد. جدول زیر مقایسه در بازارهای متفاوت طی سالهای ۷۸ تا ۸۱ نشان می دهد.

نوع سرمایه گذاری	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱	شش ماه ۱۳۸۲
بورس	٪۷۸	٪۶۲	٪۴۴/۶	٪۵۳	٪۷۱
خودرو	٪۲۴	٪۲۰	٪۱۸	٪۱۸	
طلا و سکه	.	.	٪۱۰	٪۳۵	
مسکن	٪۳۰	٪۴۰	٪۵۰	٪۴۰	
اوراق شرکت	٪۱۷	٪۱۷	٪۱۷	٪۱۷	

(جدول مقایسه ای میزان بازدهی بازارهای متفاوت طی سالهای ۷۸ الی ۸۱)

همانطوریکه ملاحظه می کنید این نرخ بازدهی نمایان می سازد که می توان با هوشمندی از این بازار استفاده کرد. نکته بسیار با اهمیت آن است که بوسیله روشهای علمی کاربردی مانند روش چارلیستها، فاندمنتال ها و MPT که در این مقاله جای باز نمودن آنها وجود ندارد به نرخ بازدهی بیش از متوسط بورس تهران دست یافت و نقش اداره بررسیهای اقتصادی در این خصوص می توان تعیین کننده باشد. تاریخچه مختصری از بورس

حدود نیم قرن پیش وقتی اولین بانک در ایران شروع بکار کرد و بعنوان محلی امن برای نگهداری امانات نقدی مردم و سازمانها معرفی شده هیچکس اعتمادی به سپرده گذاری نداشت و بانکها با ارائه خدمات و تسهیلات، تبلیغات و حمایت دولت و پس از صرف زمانی طولانی جایگاه واقعی خود را کسب نموده و امروزه فعالیت اقتصادی مستقل از بانک برای افراد حقیقی و حقوقی تقریباً غیرممکن است. قابل ذکر است که نزدیک به ۶۰ سال پیش مبادلات پولی روی نیمکتهای میدانهای قدیمی و سنتی اروپا پایه گذار بانکها شدند و نام بانک از لغت بنک به معنی نیمکت گرفته شده است.

پیدایش بورس نیز با دو پدیده، یکی پیدایش شرکتهای سهامی با مسئولیت محدود و دیگری پیدایش شرکتهای سهامی عام مرتبط است. در گذشته بازرگانان خطر کرده و ضرر دیده، به دنبال ساز و کاری بودند تا ضرر و خسارات احتمالی را با شرکتهایی تقسیم نمایند و تنها فرمول ممکن ایجاد یا تاسیس یک شرکت سهامی با چند نفر شریک و سهامی متفاوت یا مساوی و مسئولیتی در حدود سرمایه پرداخت شده یا سهام خریداری شده بود این فرمول ابتدا در سال ۱۵۵۳ میلادی، در کشور روسیه و برای ایجاد شرکت MOSEOVIE بوجود آمد که قرار بود کالاهای آن از شمال اروپا راهی شرق آسیا و چین شود. نوع تکامل یافته این نحوه مشارکت در سال ۱۶۰۲ میلادی با تاسیس اولین شرکت سهامی عام در دنیا، به نام کمپانی هند شرقی در تاریخ تجارت دنیا ثبت شد و اداره بورس از نام خانوادگی شخصی بنام «وارند بورس» اخذ شده که در اوایل قرن پانزدهم و در شهر «برود» بلژیک می زیست و صرافان شهر در مقابل او گردهم می آمدند و به دادوستد کالا و پول می پرداختند نام او بعدها به اماکنی اطلاق شد، که محل دادوستد پول کالا و اسناد مالی و تجارت بوده است. نخستین بورس اوراق بهادر جهان، سال ۱۶۶۰ میلادی در شهر ANVERS بلژیک که موقعیت تجاری قابل ملاحظه ای داشت، بعنوان اولین بازار متشکل سرمایه دنیا بوجود آمده است. رشد بورس سهام و جا افتادن آن در عملیات تجاری و اقتصادی با انقلاب صنعت اروپا و شکوفایی اقتصاد تازه متحول شده آن قاره از کشاورزی به صنعتی همراه بوده است.

نکته قابل توجه آنکه درست در هنگام جهش معاملات بورس و پاگرفتن آن «دول اروپایی» مانند انگلستان، آلمان و سوئیس، قوانین و مقررات ناظر به فعالیت این نهاد را وضع کردند و قبل از اینکه امنیت سرمایه گذاری به خطر افتد و موجباتی فراهم شود که صاحبان پس اندازهای کوچک، صنایع نوپای اروپایی را از موهبت مشارکت خود محروم نماید، ضمانت های اجرایی قانونی وضع شد تا از هرگونه تقلب و تزویر و پایمال شدن حقوق صاحبان سهام جلوگیری شود.

به دنبال تحولات اقتصادی و اجتماعی دهه ۱۳۴۰ و با توجه به ارتباط گسترده سیاسی و اقتصادی ایران آن دوره با نظام اقتصادی غربی، بورس ایران بعنوان یکی از ابزارهای استراتژی وابستگی به غرب ایجاد گردید. در سال ۱۳۴۵ قانون و مقررات تشکیل بورس اوراق بهادر تهران تهیه و لایحه مربوطه به مجلس شورای ملی ارسال گردید و در اردیبهشت ۱۳۴۶ تصویب شد و با ورود سهام بانک صنعت و معدن و نفت پارس با ۲/۶ میلیارد سرمایه فعالیت بورس آغاز شد و تا سال ۱۳۵۶ سهام ۱۰۲ شرکت با سرمایه ۲۳۰ میلیارد عرضه گردید از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۶۸ بورس تهران دوران رکود و فترت را گذراند و از سال ۱۳۶۸ فعالیت بورس از سر گرفته شد بطوری که در پایان آن سال تعداد ۷۰ شرکت با چهارمیلیون سهم به ارزش ۱۱ میلیارد ریال وارد بورس شدند.

در سال ۱۳۶۹ تعداد ۱۳۱۳ میلیون سهم از ۷۲ شرکت تولیدی جمعاً ۶۵ میلیارد ریال معامله انجام شد که از نظر تعداد ۳ برابر سال قبل و از نظر حجم معاملات ۶ برابر سال ۶۸ بود.

در سال ۱۳۶۹ تعداد شرکتهای پذیرفته شده به ۹۵ شرکت افزایش یافت که ۲۸ شرکت از آنها به تازگی مورد پذیرش واقع شده بودند. در سال ۱۳۷۰ با گسترش بیشتر بازار سهام و عرضه افزون تر، حجم معاملات کل سالانه به رقم ۴۷۸ میلیارد ریال رسید. این روند تاکنون ادامه یافت و حجم معاملات در سال ۱۳۸۰ مجموعاً ۷۸۰۰ میلیارد ریال و تعداد شرکتهای پذیرفته شده تا این سال ۳۰۸ شرکت بوده است.

اصطلاحات و تعاریف:

سهام چیست ؟

سهام سندی است که کتباً نشان می دهد شما صاحب بخشی از یک شرکت مشخص هستید. هر شرکتی که برای تاسیس یار شد سریع، به پول احتیاج دارد. ولی نمی خواهد از اعتبارات بانکی استفاده کند می تواند سند سهام صادر کند. اولین مسئولیت شرکت، در قبال پرسنل یا مراجعات شرکت نیست، بلکه در قبال مالکانش یعنی سهامداران آن است.

سهام کارمندی

این سهام فقط برای کارمندان شرکت، آن هم در مبلغی کمتر از بازار بورس صادر می شود این سهام سود ارایه می کنند و پس از اتمام مهلت مقرر امکان فروش آن وجود دارد. از نظر حقوق و وظایف نیز مانند سهام های دیگر است.

سهام رایگان

در این نوع سهام شخص پس انداز خود را به سرمایه سهامی با سود مجاز تبدیل می کند در این جا میزان سرمایه گذاری سهام دار تغییر نمی کند، بلکه تعداد سهام او تغییر می کند.

سهام حامل (سهام بی نام)

این نوع سهام مرسوم ترین نوع سهام است و تمامی حقوق و وظایف صاحب سهام متعلق به شخص حامل است، با تغییر حامل (بطور مثال به هنگام فروش) سهام واگذار می شود.

سهام اسم دار

این نوع سهم در قبال شرکت سهامی تضامنی فقط برای صاحب سهامی که نامش در دفتر سهام ثبت شده است اعتبار دارد برخلاف سهام حامل، هنگام واگذاری سهام به خریدار، فروشنده باید کتباً توضیح دهد.

سهام اسم دار محدود شده

نوع ویژه ای از سهام اسم دار است این نوع سهام فقط زمانی انتقال داده می شود که هیئت مدیره توافق خود را با آن اعلام کرده باشد. این قانون در آیین نامه شرکت سهامی تضامنی مشخص شده است تا رقبا و شرکتهای دیگر به طور مخفیانه اکثریت سهام را دست نیابند.

سهام اصلی

سهامی است که حق رای دارد.

سهام ممتاز

صاحب این سهام نمی تواند در مجمع عمومی درباره شیوه آینده شرکت تصمیم گیری کند اما فایده این سهام در این است که حداقل سود سهام در صورت ورشکستگی متعلق به دارنده این نوع سهام است که در آینده باید پرداخت شود.

شرکت سهامی عام

شرکت سهامی عام شرکت است که موسسین آن قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تامین می کنند به این طریق که موسسین قبلاً ۲۰٪ سرمایه خودشان را تعهد کرده و لاقلاً ۳۵٪ مبلغ تعهد شده را در حسابی به نام شرکت در شرف تاسیس و یکی از بانکها سپرده و سپس اظهارنامه ای به ضمیمه طرح اعلامیه پذیره نویسی سهام به مراجع ثبت شرکتها تسلیم می نمایند. شرکتهای سهامی بهترین مظهر و نشانه اقتصادی جامعه هستند این شرکتها با تولید، فروش و افزایش سرمایه اولیه به یک توسعه برنامه ریزی شده دست می یابند. فقط شرکت سهامی می توانند وارد بازار بورس شده و سهام خود را عرضه کنند.

بازده

تفاوت ارزش دارایی ما در انتهای دوره زمانی سرمایه گذاری نسبت به ابتدای آن دوره

ریسک

شدت تغییرات بازده را ادوار گذشته که برابر انحراف معیار است را ریسک می نامیم.

قیمت اسمی

عدد ثابتی است که برای محاسبه تعداد سهام شرکتها از آن استفاده می شود این رقم ۱۰۰۰ ریال است.

از دید اقتصاد کلان نقش بورس اوراق بهادر از چهار بعد قابل تامل است:

الف) تجویز منابع مالی از طریق فروش اوراق قرضه و سهام یکی از مطمئن ترین راههای جمع آوری وجوه لازم برای سرمایه گذاری است. واحدهای تولیدی و تجاری به عوض استقراض از نظام بانکی می توانند تحت ضوابطی از طریق فروش سهام یا قرضه و بورس اوراق بهادر نیازهای مالی خود را تامین کنند تولید انبوه که با اصل صرفه جویی ناشی از ابعاد تولید توجیه می شود مشخصه اقتصادهای پیشرفته امروزی است و تامین منابع مالی لازم برای ایجاد این گونه واحدها از طریق انتشار سهام و فروش آنها در بورس اوراق بهادر بهترین طریق تجویز منابع شناخته شده است.

ب) تقسیم مالکیتهای بزرگ از طریق فروش سهام آنها در بورس اوراق بهادر از دید اقتصاد کلان به هدفهای توزیع عادلانه تر درآمد و نیز ایجاد احساس مشارکت در عموم افراد جامعه در فعالیتهای تولید و تجارتی کمک زیادی می کند. مالکیت یک بنگاه عظیم توسط یک فرد یا محدودی از افراد که قادر به تامین مالی آن هستند قابل قیاس با مزایای « مالکیت انبوه » نیست حتی چنانچه امکان تامین منابع سرمایه گذاری های بزرگ توسط یک یا چند خانوار فراهم باشد و حتی اگر امکان تامین مالی سرمایه گذاری های بزرگ با استقراض بانکی میسر شود معیبه انتشار و فروش سهام به عموم بمنظور تامین منابع مالی مرجع است.

بسیاری از جامع شناسان توزیع مالکیت را بین عموم طبقات به لحاظ اجتماعی مفید می دانند امری که از دو قطبی شدن جامعه جلوگیری می کند و عصیان ها و ناآرامی های اجتماعی را تخفیف می دهد.

ج) بورس اوراق بهادار یک بازار کامل است بازارهای رقابت کامل یا بازارهای کامل در متون درس اقتصاد خصوصیات شناخته شده ای دارند متجانس بودن محصول اولین خصوصیات بازار کامل است که بورس اوراق بهادار حایز آن است اگر شما سهم یک واحد تولیدی را از بورس خریداری کنید مهم نیست کدام قطعه سهم را به شما می دهند و چه کسی فروشنده آن است همه سهام واحد تولیدی مزبور به هم شبیهند تعداد فروشندگان عموماً زیاد است و به طور نسبی حجم سهامی که فروشنده عرضه می کند بزرگ نیست بالاخره مشخصه سوم هر بازار کامل که عبارت از ورود و خروج آزادانه به آن است در بورس اوراق بهادار جمع است هر کس دارای اوراق بهادار ثبت شده در بورس است می تواند به بورس مراجعه کرده و آن را عرضه کند و هر کس مایل به خرید این اوراق عرضه است می تواند آزادانه مراجعه کرده و اوراق عرضه موردنظر خود را خریداری کند نتیجه مستقیم این وضعیت این است که نیروهای عرضه و تقاضا می توانند آزادانه بی هیچ مانعی عمل کرده و قیمت رقابتی را معین کنند.

د) وجود فضای یک بازار کامل در بورس اوراق بهادار تخصیص مطلوب منابع را میسر می سازد بورس اوراق بهادار با تعیین رقابت آمیز بهای سهام بعنوان ابزار انتظامی اقتصاد، مدیران غیر کارا و ضعیف را تنبیه و مدیران مبتکر و قدرتمند را تشویق می کند. یک شرکت زیان ده نمی تواند از طریق بورس به تامین نیازهای مالی خود اقدام کند و بالعکس یک شرکت سودآور قادر است به سهولت از طریق فروش سهام خود تامین مالی شود تفکیک سره از ناسره که در بورس اوراق بهادار بدون ملاحظه صورت می گیرد تخصیص نامطلوب منابع را قلم بطلان می کشد.

ساختار سازمانی بورس اوراق بهادار
ارکان بورس عبارتند از:

۱- شورای بورس

۲- هیات پذیرش اوراق بهادار

۳- هیات داوری بورس

۴- سازمان کارگزاران بورس

۱- شورای بورس

ریاست شورای بورس را رییس کل بانک مرکزی به عهده دارد و ۷ نفر بعنوان عضو در این شورا شرکت می کنند وظایف شورای بورس عبارتند از:

الف) تصویب آئین نامه های مقررات لازم برای اجرای قانون

ب) نظارت در اجرای این قانون و آیین نامه های آن و اعزام نماینده ناظر در هیئت مدیره و هیات پذیرش

ج) تعیین یک نماینده اصلی و یک نماینده علی البدل برای عضویت در هیات داوری

د) تجدیدنظر در تصمیمات هیات مدیره و همچنین در مورد تصمیم های هیات پذیرش بورس

۲- هیات پذیرش اوراق بهادار

هیاتی است که به منظور اخذ تصمیم در مورد قبول اوراق بهادار در بورس و یا حذف آنها تشکیل می شود. ریاست این هیات به عهده قائم مقام بانک مرکزی می باشد و پنج عضو دیگر نیز دارد.

۳- هیات داوری بورس

هیاتی است که بطور دایم تشکیل می شود و به اختلافاتی که در اثر معاملات بورس بین کارگزاران با یکدیگر و بین فروشندگان یا خریداران با کارگزاران ایجاد می شود رسیدگی می کند ریاست این هیات را نماینده وزارت دادگستری به عهده دارد و دو عضو دیگر نیز دارد.

۴- سازمان کارگزاری بورس

این سازمان دو رکن اساسی دارد

الف) هیات مدیره بورس که وظیفه آنها اداره سازمان می باشد

ب) دبیر کل بورس: هیات مدیره بورس یک نفر خارج از اعضای سازمان بورس را بعنوان دبیر کل سازمان به مدت دو سال انتخاب می نماید که تصدی امور اجرائی هیات مدیره را برعهده دارد تجدید انتخاب دبیر کل سازمان بلامانع است در صورت تغییر، دبیر کل قبلی تا انتخاب دبیر کل جدید وظایف او را انجام می دهد.

شرایط و ضوابط سهام شرکتها در بورس اوراق بهادار در تهران

شرکتی می تواند سهام خود را در بورس عرضه کنند که دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- شرکت باید در ایران ثبت شده و دارای تابعیت ایران باشد.
- ۲- شرکت باید سهامی عام باشد و یا از مقررات شرکتهای سهامی عام مندرج در قانون تجارت تبعیت کند.
- ۳- شرکت باید به تشخیص هیات پذیرش دارای مدیریت مطلوب بوده و فعالیت آن از نظر انتخاب مفید باشد.
- ۴- حداکثر سهام سهامداران خارجی با رعایت قوانین و مقررات مربوطه جمعاً از ۲۵ درصد کل سرمایه شرکت تجاوز نکند.
- ۵- تعداد سهامداران شرکت از یکصد شخص اعم از حقیقی یا حقوقی کمتر نباشد به استثنای شرکتهایی که بیش از ۵۰ درصد سهام آنها متعلق به دولت، شرکتهای دولتی و موسسات دولتی و بانکها می باشد. شرکتهای اخیر الذکر مکلفند ظرف مدت یک سال از تاریخ بهره برداری تعداد سهامداران خود را حداقل به یکصد شخص برسانند.
- ۶- سرمایه پرداخت شده شرکت از یکصد میلیون ریال کمتر نباشد.
- ۷- نسبت مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته قانونی شرکت به کل دارائیاها از ۳۰ درصد کمتر نباشد.
- تبصره: در صورتی شرکت زیان انباشته داشته باشد این زیان در محاسبه نسبتهای فوق از مجموع سرمایه و اندوخته قانونی شرکت کسر خواهد گردید.
- ۸- دفاتر و حسابهای شرکت الزاماً می بایستی براساس اصول و موازین متداول حسابداری نگهداری و تنظیم شده و برای تعیین قیمت تمام شده محصولات تولیدی از سیستم حسابداری قیمت تمام شده استفاده شود.
- ۹- شرکت باید به تشخیص هیات پذیرش سودآور باشد و یا امکانات سودآوری آن موجود باشد و آینده بهتری را از نظر سودآوری نشان دهد.
- ۱۰- شرکت باید دارای سهام با نام و حداقل ۲/۳ (دو سوم) مبلغ اسمی آن پرداخت شده و هیچگونه امتیازی از نظر تعداد آرا برای تعدادی از سهام شرکت قائل نباشد.
- ۱۱- اساسنامه شرکت باید طوری تنظیم شده باشد که به تشخیص هیات پذیرش حقوق سهامداران جزء در آن محفوظ باشد.
- ۱۲- حداقل یکسال از تاریخ بهره برداری آن شرکت گذشته باشد.
- ۱۳- شرکتهایی که متقاضی پذیرش سهام خود در فهرست نرخهای بورس هستند می بایستی مبلغی را که برای رسیدگی به تقاضای پذیرش سهام آنها توسط شورای بورس بعنوان حق رسیدگی و فقط برای یک مرتبه وصول می گردد به دبیرخانه هیات پذیرش پرداخت و رسید اخذ کنند.
- ۱۴- شرکتهایی که متقاضی پذیرش سهام خود در فهرست نرخهای بورس هستند باید گزارشهای حسابرسی سه سال قبل از تقاضای پذیرش را به هیات پذیرش ارائه کنند مگر اینکه از تاریخ تاسیس آنها کمتر از سه سال گذشته باشد که در این صورت گزارش حسابرسی از تاریخ تاسیس شرکتهای مزبور ارائه خواهد گردید.
- ۱۵- در صورت عدم پذیرش، شرکت متقاضی می تواند اعتراض خود را کتباً به شورای بورس تسلیم و تقاضای رسیدگی کند. می کند
- ۱۶- هیات پذیرش می تواند در هر موقع که ضروری بداند اسناد و مدارک شرکت را مورد رسیدگی قرار دهد بدین ترتیب شرکت موظف است تسهیلات لازم را برای رسیدگی هیات پذیرش مزبور ارسال دارد.
- ۱۶-۱- صورت جلسات مجامع عمومی اعم از عادی و فوق العاده
- ۱۶-۲- گزارشهای مالی ۶ ماهه و سالانه و گزارشهای حسابرسی و بازرسان قانونی
- ۱۶-۳- گزارشهای هیات مدیره به مجامع عمومی و فوق العاده
- تبصره: هیات پذیرش می تواند در موارد ضروری به تشخیص خود هر گونه اسناد و مدارک دیگری را از شرکت اخذ و مورد رسیدگی قرار دهد.
- ۱۷- شرکت موظف است دفاتر اسناد و مدارک و هر گونه اطلاعات لازم دیگر را در مرکز شرکت برای رسیدگی در اختیار نمایندگان هیات پذیرش قرار دهد.
- ۱۸- شرکت موظف است برای حسابرسی حسابهای خود از خدمات موسسات حسابرسی معتمد هیات پذیرش که طبق آیین نامه مربوطه توسط هیات پذیرش از بین موسسات حسابرسی انتخاب و لیست اسامی موسسات مزبور در رسانه های گروهی منتشر خواهد گردید استفاده و گزارش حسابرسی را به ضمیمه گزارشات مالی سالانه به هیات پذیرش ارسال دارد و برای تغییر حسابرسی خود نیز قبلاً موافقت هیات پذیرش را اخذ کند.
- ۱۹- شرکت موظف است در جلسات مجامع عمومی از نماینده هیات پذیرش به این شرکت در مجامع مذکور دعوت بعمل آورد.
- ۲۰- شرکتهای پذیرفته شده در بورس در صورتی که مالک بیش از ۵۰ درصد سهام شرکت یا شرکتهای دیگری (شرکتهای تابعه) باشند موظفند:

- اولاً: براساس اصول و ضوابط پذیرفته شده حسابداری، ترازنامه و حساب سود و زیان تلفیقی از حسابهای خود و شرکت‌های تابعه تهیه کنند. ثانیاً حسابهای هر یک از شرکت‌های تابعه که عملیات مالی آنها مانند داراییها و بدهی آنها تأثیر محسوسی در عملکرد و وضعیت مالی شرکت پذیرفته شده در بورس داشته باشد (به تشخیص هیات پذیرش) باید توسط موسسه حسابرسی معتمد هیات پذیرش حسابرسی شود.
- ۲۱- شرکت موظف است در کلیه قراردادهای منعقد و معاملات عمده با خریداران و فروشندگان (اعم از کالا و خدمات) با شرکت‌های وابسته و تابعه با شرکت‌هایی که مدیران شرکت در آن ذینفع می باشند منابع شرکت را از هر لحاظ ملحوظ داشته و اصول متعارف تجاری را کاملاً رعایت کند حسابرس شرکت نیز موظف است جهت حصول اطمینان از اینکه کلیه معاملات شرکت به روال عادی تجاری انجام گرفته و در قراردادهای منعقد منافع شرکت ملحوظ گردیده است موارد عمده را دقیقاً رسیدگی و گزارش کند.
- ۲۲- شرکتها موظفند برای درج سهام خود در فهرست نرخهای بورس مبلغی را که توسط شورای بورس به عنوان حق درج تعیین گردیده سالانه حداکثر تا پایان شهریور آن سال به دبیرخانه هیات پذیرش پرداخت و رسید اخذ کنند.
- ۲۳- عدم انجام یک یا تعدادی از تعهدات و وظایف شرکتها در قبال بورس که در این آیین نامه درج گردیده به تشخیص هیات پذیرش ممکن است موجب تعلیق ثبت سهام شرکت در تالار بورس شده و موجب حذف سهام شرکت از فهرست نرخهای بورس گردد.
- ۲۴- چنانچه در رسیدگی های هیات پذیرش استنباط شود که وضع شرکت از نظر مالی تجاری، اعتباری و مدیریت با مقایسه زمان پذیرش و سالهای قبیل بدتر شده علت امر را بررسی و موارد را به شرکت تذکر دهد تا جهت رفع نارسایی ها اقدام کند و چنانچه ظرف مهلت تعیین شده از طرف هیات پذیرش بهبودی در وضع شرکت مشاهده نشود. موضوع در هیات پذیرش با حضور مدیر عامل و رییس هیات مدیره شرکت مطرح و نسبت به ابقاء، تعلیق یا حذف سهام شرکت از فهرست نرخهای بورس تصمیم گیری می شود.
- ۲۵- کلیه گزارشهای مالی و اسناد و مدارک ارسالی از طرف شرکتها در دبیرخانه هیات پذیرش مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته و گزارش توجیهی از وضع شرکتها همراه آمار و ارقام استخراجی از صورتهای مالی آنها تهیه و در اختیار کارگزاران و علاقمندان به سرمایه گذاری شرکتها و موسسات ذیربط قرار می گیرد.
- ۲۶- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس (تا این تاریخ) موظفند ظرف دو سال از تاریخ تصویب این آئیننامه وضعیت خود را با آن تطبیق دهند.
- تبصره یک: پس از انقضای مدت تعلیق چنانچه موجبات تعلیق شرکت به تشخیص هیات پذیرش رفع شده باشد و شرکت کتباً تقاضا کرده باشد سهام شرکت کما فی السابق در فهرست نرخهای بورس درج خواهد گردید.
- تبصره دو: در صورت حذف سهام شرکتی از فهرست نرخهای بورس شرکت مزبور حداقل تا سه سال از تاریخ حذف نمی تواند مجدداً تقاضای پذیرش سهام خود را در بورس بکند.
- نسبت‌ها:
- ۱-نسبت P/E:
- این نسبت از تقسیم قیمت روز بر پیش بینی درآمد هر سهم بدست می آید. این نسبت قیمتی است که شما برای یک ریال عایدی می پردازید. این نسبت دوره بازگشت سرمایه را نشان می دهد و اگر مقدار آن عدد ۴ باشد بیانگر آن است که ۲۵٪ درآمد هر سهم قیمت روز آن سهم است لذا چنانچه این نسبت به عدد یک نزدیک گردد نشان از وضعیت مطلوبتر درآمد شرکت موردنظر است. با توجه به شکل ظاهری این نسبت و چنانچه عدد ۵ به بالاتر حرکت نماید بیانگر عدم تناسب متعادل درآمد نسبت به قیمت سهم (سرمایه گذاری) در شکل ظاهری آن می باشد.
- لازم به ذکر است که تحلیل وضعیت شرکتها تنها بوسیله این شاخص ممکن است همراه با نتایج گمراه کننده ای باشد، لذا این شاخص باید در کنار سایر شاخصها جهت تحلیل وضعیت بنگاهها در نظر گرفته شود.
- ۲- ارزش سهام:
- ارزش بازار سهام منتشر شده برابر حاصل ضرب تعداد در قیمت جاری سهام منتشر شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس
- ۳- شاخص قیمت سهام:
- این شاخص از تقسیم ارزش جاری سهام منتشره توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بر ارزش پایه سهام منتشره شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس ضرب در عدد مبنای صد (مبنای قراردادی توسط بورس در یکم فروردین ۱۳۶۹) بدست می آید.
- ۴- شاخص قیمت و بازده نقدی:
- بر آید حرکتهای قیمتی و بازده نقدی سهام در بورس اوراق بهادار تهران که می تواند بازده کل سرمایه گذاری بر روی اوراق سهام را در طی یک دوره معین نشان دهد. روش محاسبه این شاخص همانند شاخص قیمت سهام است با این تفاوت که ارزش پایه آن به جهت سود نقدی تخصیص یافته به هر سهم تبدیل می شود.

۵- شاخص بازده نقدی سهام:

برپایه تفاضل منطقی شاخص قیمت سهام از شاخص قیمت و بازده نقدی به دست می آید و میزان بازده نقدی حاصل از سرمایه گذاری بر روی اوراق سهام را نشان می دهد عدد پایه شاخصهای قیمت و بازده نقدی سهام در تاریخ یکم فروردین ۱۳۷۷ برابر ۱۶۵۳۰۸ در نظر گرفته شده است که هم سنجی این دوره را با شاخص کل قیمت سهام در آن تاریخ امکان پذیر می سازد.

۶- نسبت فعالیت:

این نسبت از تقسیم ارزش دادوستد به ارزش جاری سهام بدست می آید.

۷- EPS (درآمد ناخالص یک سهم)

این نسبت که از تقسیم سود قبل از کسر مالیات بر تعداد سهام بدست می آید هم برای سرمایه گذاران در تصمیم گیری خرید سهام یک شرکت و هم برای خود شرکتها بمنظور تعیین موقعیت نسبی شان در صنعتی که در آن فعالیت می کنند از اهمیت ویژه ای برخوردار است. سرمایه گذاران با استفاده از این نسبت می توانند سودآوری شرکت را اندازه گیری نموده و افزایش یا کاهش آن را در سالهای مختلف ملاحظه نمایند همچنین مقایسه بین درآمد هر سهم و سود سهام تخصیص یافته به هر سهم تعیین کننده سیاست شرکتها مبنی بر تقسیم سود و یا گسترش و توسعه می باشد به گونه ای که اگر سود سهام تخصیص یافته به هر سهم بیش از درآمد هر سهم باشد نشان می دهد شرکت در راستای سیاست تقسیم سود از اندوخته های سالهای گذشته استفاده می کند تا سود متناسبی به سهامداران بپردازد.

کمتر بودن سود سهام تخصیص یافته نسبت به درآمد سهام نیز می تواند ناشی از افزایش سرمایه از محل مطالبات سود سهام بوده یا اینکه بر اساس تصمیمات مجمع عمومی بخشی از سود قابل تقسیم به حساب اندوخته انتقال می یابد که در آتی جهت طرح و توسعه و افزایش سرمایه های آینده از آن استفاده گردد.

ضمناً در دوره ای که این اندوخته در حسابها نگهداری می گردد با توجه به عدم تقسیم سود، نقدینگی شرکت را جهت گردش فعالیتهای جاری تقویت می نماید البته در رابطه با تقسیم سود نظرات موافق و مخالف وجود دارد معمولاً سهامداران با درصد بالا خواهان اندوخته شدن سود جهت افزایش سرمایه باشند در حالیکه سهامداران جزء جهت جبران هزینه های زندگی خواهان تقسیم سود هستند مقایسه EPS شرکتها با یکدیگر در یک مقطع زمانی خاص تحت عنوان تحلیل مقطعی همچنین مقایسه EPS یک شرکت در سالهای مختلف در قالب تحلیل سری زمانی راهگشای خوبی در تعیین موقعیت شرکت هتا در صنعتی است که در آن فعالیت می کنند بنابراین با توجه به اهمیت EPS پیش بینی صحیح آن نیز بعنوان ملاکی برای تصمیم گیری و امر سرمایه گذاری ضروری جلوه می نماید.

۸- بازده کل نسبت به قیمت سهام

این رقم عبارت است از مجموع سود سهام ارزش سهام مجانی، ارزش حق خرید و افزایش (کاهش) قیمت سهام ظرف سال به صورت درصدی از آخرین قیمت سهام در آن سال.

در محاسبه بازده کل سهام عواملی از قبیل افزایش قیمت سهم، سود سهام، سهام جایزه و حق خرید سهام جدید به بهای اسمی و یا بهای دیگری که به هر حال کمتر از قیمت بازار سهام باشد موثر است چنانچه شرکتی قسمتی از سود خود را تقسیم نکند و در حساب اندوخته نگه دارد منافع آن عاید سهامداران خواهد شد. در حالت اول این منافع از طریق افزایش قیمت سهام در بازار و در حالت دوم شرکت با استفاده از اندوخته های خود اقدام به افزایش سرمایه کرد و متناسباً سهام مجانی به سهامداران اعطا می کند. همچنین ممکن است سرمایه شرکت را چنان افزایش دهد که علاوه بر مصرف اندوخته های آزاد به وجوه جدیدی نیز احتیاج شود در این صورت شرکت حق خرید سهام جدید را که معمولاً به بهای اسمی فروخته می شد و برای سهامداران قبلی حفظ کرده و چنانچه قرار باشد این حق خرید و یا قسمتی از آن را سلب کند سهام را به قیمت بالاتر از قیمت اسمی به فروش می رساند به هر صورت در ی: بازار پیشرفته رابطه میان این اقدامات مشخص و قابل پیش بینی بوده و در صورت مثلاً کاهش اندوخته ها اثر مستقیم بر قیمت سهام خواهد گذاشت.

بدین ترتیب هر سرمایه گذاری می تواند با توجه به قیمتی که برای سهام باید بپردازد بازده این سهام را محاسبه کند.

ارزش گذاری سهام عادی

سهام عادی متداولترین نوع تامین مالی شرکتها در موسسات تولیدی و تجاری هستند. دارنده سهام عادی در صورت سودآور بودن شرکت در سود آن سهیم است و زیان شرکت را نیز باید تقبل کند در صورت اخیر شرکت با عدم توزیع سود در واقع بهای سهام عادی را در بازار پایین می آورد طبیعی است که صاحبان سهام عادی از حقوق مالکیت مشارکت در تعیین مدیران اداره امور شرکت برخوردارند.

محاسبه ارزش سهام عادی در مقایسه با محاسبه ارزش اوراق قرضه و سهام ممتاز کاری دشوار است، سهام عادی دارای سررسید نیست و در عین حال سود از پیش تعیین شده برای آن در نظر گرفته نشده است علاوه بر سود سهام که رقم معینی نیست بهای خود سهام نیز در بازار تغییر می یابد که این امر محاسبه ارزش سهام را مشکل می کند. دو روش زیر برای ارزش گذاری سهام عادی متداولترین تعیین ارزش سهامند.

۱- روش ارزش ذاتی:

ارزش ذاتی سهام عبارت است از ارزش «واقعی» سهام یک شرکت که ممکن است با ارزش بازار آن سهام تفاوت داشته باشد ارزش ذاتی سهام تا حدودی ذهنی است. به این مفهوم که محاسبه کننده باید قضاوت‌های ارزش خود را در آن دخالت دهد. عوامل زیر در محاسبه ارزش ذاتی باید مورد توجه قرار گیرند:

الف) ارزش داراییهای شرکت :

داراییهای فیزیکی شرکتها عموماً براساس تعریف استهلاک (معمولاً ده ساله) محاسبه می شوند در حالی که در هنگام انحلال یا تصفیه شرکت ارزش بازاری داراییها اهمیت زیادی پیدا می کند.

ب) عواید احتمالی آتی شرکت:

عواید احتمالی آتی یک سهم عادی مهمترین عاملی است که بر ارزش ذاتی سهم اثر می گذارد.

ج) سود سهام توزیعی آتی:

یک شرکت ممکن است عواید حاصله را بصورت سود سهام توزیع کند یا آن را برای توسعه شرکت نگه دارد سیاست شرکت در توزیع سود بر ارزش ذاتی سهم اثر می گذارد.

د) توسعه آتی شرکت:

رشد فعالیت شرکت در آینده از عوامل مهمی است که در تعیین ارزش ذاتی موثر است معمولاً هدف از محاسبه ارزش ذاتی سهام این است که این ارزش به بهای بازار یا بهای پیشنهاد شده آن مقایسه شود در صورتی که ارزش ذاتی سهام پایینتر از قیمت پیشنهاد شده یا قیمت بازار آن باشد سرمایه گذار راحت تر می تواند تصمیم به خرید آن کند.

برای محاسبه ارزش ذاتی هر سهم می توان عواید حاصل از سهم سود، سهام توزیع شده و یا نرخ رشد و غیره را به ارزش حال تبدیل کرد. تبدیل عواید حاصل از سهم به ارزش حال:

این روش یکی از متداولترین روشهای قیمت گذاری سهام به ارزش ذاتی است که در آن از « درآمد هرسم» و نسبت قیمت به درآمد استفاده می شود.

$$\text{درآمد هر سهم} \times \text{قیمت} / \text{درآمد} = \text{ارزش ذاتی هر سهم}$$

مثلاً اگر نسبت قیمت به درآمد سهمی ۱۲ به ۱ باشد (یعنی نرخ بازده ۸/۳۳ درصد) و درآمد هر سهم ۲ تومان باشد، ارزش ذاتی آن سهم عبارت خواهد بود از :

$$۲۴ = ۱۲ \times ۲ = \text{ارزش ذاتی هر سهم}$$

روش ارزش بازار:

روش دیگر ارزش گذاری سهام، محاسبه بهای آن در بازار است. اگر بهای بازار سهم بیش از بهای فروش آن باشد، خریداری آن مقرون بصره است. برای اینکه بدانیم سهام عرضه شده در بازار چه وضعیتی دارد باید به جنبه زیر توجه داشته باشیم.

الف- رکود عمومی بازار: سرمایه گذار می تواند وقتی به خرید سهام اقدام کند که غالب سهام با قیمت پایین عرضه می شوند. شاخصهای قیمت سهام (که تقریباً در همه بورسهای جهانی محاسبه و منتشر می شوند) از این وضعیت خبر می دهند. استدلال هم این است که در این شرایط سهام به زودی افزایش خواهد یافت و به وضع طبیعی خواهد رسید.

ب- مقایسه با سهام مشابه که خریدار سهام می تواند سهام موردنظر را با سهام شرکت‌های مشابه مورد قیاس قرار دهد. گاهی سهام شرکت در مقایسه با شرکت‌های دیگری که در همان صنعت فعالیت دارند نسبتاً پایین است و دلیلی هم برای این عقب ماندن قیمت وجود ندارد.

ج- تنزل دوره ای: نوسان برخی از سهام یک شکل منظم را طی می کند و بررسی تاریخی تغییرات آنها نشان می دهد در دامنه مشخصی بالا و پایین می روند. در این صورت خریدار سهام باید مترصد شود هنگامی که برای سهام در پایینترین سطح آن قرار گرفته سرمایه گذاری کند.

هر صاحب سهمی انتظار دارد سود مناسبی روی سهام خود دریافت کند و در مواقع فروش نیز آن را به بهای خوبی به فروش برساند. لذا بازده هر سهم بستگی به دو عامل سود سهام و تغییرات بهای سهم در بازار دارد یعنی بازده یک ساله سهام عبارت است از :

$$R = \frac{\text{قیمت اول سال} - \text{قیمت آخر سال} + \text{سود سهام}}{\text{قیمت اول سال}}$$

قیمت اول سال

مثلاً اگر سهم شرکتی را به مبلغ ۱۰۰۰ تومان خریده باشید و سود سهام موردانتظار شرکت ۲۰۰ تومان باشد و قیمت سهم پس از پرداخت سود سالیانه ۱۵۰۰ تومان باشد بازده مورد انتظار سهم عبارت است از

$$R = \frac{200 + (1500 - 1000)}{1000} \times 100 = \%70$$

حالا اگر صاحب سهم فوق می خواست آن را از دو سال به سه سال و یا بیشتر نگه دارد و سپس آن را بفروشد باید دید سود سهام سالهای بعد چقدر است و ضمناً بهای بازار سهم هنگام فروش چه میزانی است. هر گاه سود سهام دریافتی را با Dt و قیمت فروش سهام را با Pn نشان دهیم، قیمت فعلی بازار سهم (P) از رابطه زیر بدست می آید.

$$P_0 = \sum_{i=1}^n \frac{D_t}{(1+r)^n} + \frac{P_n}{(1+r)^n}$$

بدیهی است که اگر سهمی را خریداری کرده ایم که برای همیشه نگه داریم، بازده مورد انتظار براساس سود های مورد انتظار قابل محاسبه است و قیمت فروش سهم در تعیین آن نقشی ندارد یعنی:

$$P_0 = \sum_{i=1}^n \frac{D_t}{(1+r)^n}$$

ارزش گذاری سهام ممتاز:

سهام ممتاز چنانچه اشاره کردیم سهامی هستند که صرف نظر از سود یا زیان شرکت مشمول درصد ثابتی از بهره می شوند. پس ارزش گذاری آنها شبیه اوراق عرضه است (اوراق مشارکت) با این تفاوت که سهام ممتاز برخلاف اوراق قرضه دارای سررسید نیستند. البته برخی از سهام ممتاز نیز دارای «امکانات فراخوانی» است که به صادر کننده آن اختیار می دهد که آنها را بازپرداخت کند و یا آنها را با اوراق سهام عادی معاوضه کند. مع هذا چون تاریخ فراخوانی آن معین نیست. فواید سهام ممتاز نامحدود در نظر گرفته می شود و لذا ارزش حال آن از فرمول زیر قابل محاسبه است:

$$\text{سود سهام ممتاز} = \text{ارزش حال سهام ممتاز}$$

نرخ تنزیل

برای مثال اگر شرکت روی سهام ۱۰۰۰ تومانی خود ۵ درصد یعنی ۵۰ تومان بهره بدهد در حالی که بازده اوراق قرضه مشابه در بازار ۳/۷٪ است در آن صورت ارزش سهام ممتاز شرکت عبارت خواهد بود:

$$\frac{50}{0.037} = 1351$$

روشن است که اگر سهام ممتاز دارای سررسید باشد، محاسبه ارزش حال آن شبیه اوراق قرضه صورت می گیرد و فواید حاصل از آن تا سررسید به ارزش حال تبدیل می گردد.

عواملی که بر قیمت سهام یک شرکت اثر گذار هستند

الف- عواملی درونی

۱- بودجه شرکت و پیش بینی سود هر سهم:

توجه به بودجه سالانه شرکت و پیش بینی تولید، فروش و سود هر سهم آن و کنترل بودجه در گزارشهای میان دوره ای و میزان تحقیق پیش بینی ها، در تغییرات قیمت سهام تاثیر بسزایی دارد. شاید بتوان مهمترین عامل تاثیر گذار بر قیمت سهام را در این قسمت جستجو کرد. شاید به همین خاطر دقت هر چه بیشتر و بررسی کلیه اجزای این گزارشهای از اهمیت زیادی برخوردار است.

همچنین لازم به توضیح است که در مواردی دستکاری در صورتهای مالی و جابجایی ارقام و موارد دیگر بمنظور هموارسازی سود و غیر واقعی و کاذب نشان دادن آن ممکن است از سوی شرکتها انجام شود. در برخی موارد می باید به درآمدهای اتفاقی یا سودهایی که تنها یک بار تحقق می یابند، از قبیل درآمد حاصل از فروش سرمایه گذاریها و یا درآمدهای غیر عملیاتی توجه خاصی مبذول گردد. رجوع به اساسنامه شرکتها و وجود احتمالی بندهایی در مورد این درآمدها به تحلیل وضع سهام کمک می نماید.

تحلیل روند اجزای بودجه و قیمت سهام در سالهای گذشته:

بررسی روند تغییرات متغیرهای بودجه ای در مقاطع زمانی سه ماهه و میزان تحقق تولید، فروش و سود هر سهم در هر مقطع و نیز مقاطع جهش قیمت سهام و سایر بندهای مربوطه نیز نقش مهمی در تغییرات قیمت سهام دارد. در این زمینه بایستی توجه داشت که تنها ظاهر تغییرات نبایستی مدنظر قرار گیرد. و از مطلق نگری به آن پرهیز شود. برای مثال تقسیم درآمد در مقاطع زمانی ۳ ماهه بطور مساوی گمراه کننده است.

یعنی اگر شرکتی فرضاً در ۳ ماهه اول سال جاری ۲۵ درصد رشد سود هر سهم و سه ماهه دوم ۵٪ رشد سود هر سهم داشته و مقایسه با ۳ ماهه اول و دوم سال گذشته که در هر یک مثلاً ۱۲٪ رشد داشته وضعیت مطلوب را دارا نیست. زیرا همچون سال گذشته ثبات سود

آوری ندارد و یا اگر افزایش فروش شرکت در ۳ ماهه اول سال جاری ۱۵ درصد بوده ولی رشد سود هر سهم آن تنها ۵٪ باشد سؤال برانگیز بوده و باید دنبال علت آن بود. البته این نکته را نیز باید در نظر داشت که میزان تحقیق پیش بینی های فروش مهمتر از تولید و سایر عوامل است. زیرا رشد تولید در صورت عدم تناسب با فروش می تواند موجب افزایش هزینه های انبارداری نگهداری فرصت از دست رفته و غیره گردد.

همچنین فصلی بودن فروش محصولات شرکت نیز در تحلیلهای بایستی مورد توجه قرار گیرد. زیرا بالا بودن فروش شرکت در برخی از فصل های خاص نبایستی افزایش فروش سالانه را نتیجه گیری کرد. در کنار موارد فوق میزان تحقیق هزینه های پیش بینی شده و تغییرات آنها را نیز که می تواند در قیمت تمام شده کالاهای فروش رفته موثر باشد، بایستی مدنظر قرار گیرد.

۳-تقسیم سود سهام:

سیاست تقسیم سود سهام در هر شرکت عامل مهمی در تغییرات قیمت سهام آن است. میزان تقسیم سود و نسبت درصد سود نقدی به سود هر سهم و همچنین زمان پرداخت سود سهام، همگی می توانند بیانگر وضعیت مطلوب سهام شرکت بوده و سهام داران را به خرید سهام شرت قبل از برگزاری مجمع عمومی سالانه ترغیب نمایند.

برای مثال برخی از شرکتها اگرچه سود هر سهم مطلوبی را داشته اند. ولی به دلیل درصد پایین تقسیم سود یا پرداخت سود با تاخیر زمانی زیاد، از مطلوبیت چندانی در بین سهامداران برخوردار نبوده اند. برعکس شرکتهایی که معمولاً بخش زیادی از سود هر سهم خود را تقسیم کرده و به سرعت آن را پرداخت می کنند. طرفداران زیادی در بین سهامداران دارند.

۴- طرحهای توسعه و افزایش سرمایه:

در مواردی پیش بینی می شود طرحهای توسعه یک شرکت که در سالیان بعد اجرا خواهد شد برسود خالص شرکت و نیز سود هر سهم آن تاثیر زیادی بگذارد. به همین علت تقاضا برای خرید سهام آن شرکت بالا رفته و قیمت آن نیز افزایش می یابد. و همچنین افزایش سرمایه در هر شرکت نیز برای قیمت سهام آن نیز تاثیر زیادی دارد. البته افزایش هر سرمایه بخودی خود نمی تواند پدیده ای مثبت یا منفی تلقی گردد. بلکه منابع و مصارف افزایش سرمایه است که اقبال یا عدم اقبال سهام داران را در پی دارد. به عبارت دیگر بایستی معلوم شود که افزایش سرمایه از چه محلی صورت می گیرد و آیا از محل آورده نقدی است یا از طریق سود انباشته و مطالبات تامین می شود. همچنین سرمایه اضافی مصرف چه فعالیتهایی می گردد و آیا در جهت توسعه فعالیتهای شرکت بکار گرفته می شود یا در جهت حل بحرانهای مالی و کمبود نقدینگی است. معمولاً سهامداران افزایش سرمایه از محل اندوخته ها و سود انباشته و مصرف طرحهای توسعه را مطلوب می دانند.

۵- ترکیب سهامداران شرکت و معاملات عمده:

سهامداران عمده شرکت نیز که معمولاً موسسات سرمایه گذاری و شرکتهای دیگر می باشند در تغییرات قیمت سهام آن تاثیر دارند. میزان حمایت سهامداران عمده از قیمت سهام شرکت در بازار و تعادل بخشیدن به عرضه و تقاضای سهام شرکت، همچنین معاملات عمده بین سهام داران اصلی شرکت همگی می تواند توجه سهامداران را به سوی این شرکتها جلب کرده و بر قیمت سهام آن اثر بگذارد.

در بازارهای سهام نظیر کشور ما که فاقید نهاد های بازار ساز می باشند، نقش سهامداران عمده و شرکتهای سرمایه گذاری در پشتیبانی از قیمت سهام شرکتهای زیر مجموعه آنها هنگام نزول اهمیت زیادی دارد. در مواردی انجام معاملات عمده روی سهام شرکتها که معمولاً با قیمتهای بالاتر از قیمت جاری انجام می شوند، فرصت مناسبی در اختیار سرمایه گذاران قرار می دهند تا از نوسان قیمت آن استفاده کنند.

۶- ترکیب دارایی ها و سرمایه گذاریهای شرکت:

وجود سرمایه گذاریهای سود آور در دارایی های شرکت می تواند موجب افزایش تقاضا برای خرید سهام شرکت شده و بر قیمت سهام آن اثر بگذارد. شرکتهایی که داراییهای خود را در سرمایه گذاریها متمرکز کرده و مدیریت پرتفوی بپینه ای بر سرمایه گذاریهای خود اعمال می کنند، همچنین شرکتهایی که دارایی های آنان چندان مستهلک نگردیده است. بیشتر مورد توجه سهامداران می باشند. نمود عینی مدیریت بپینه دارایی ها را می توان در برخی از شرکتهای سرمایه گذاری مشاهده کرد.

۷- اعتبار و سابقه شرکت :

در مواردی میزان اعتبار شرکت و سابقه قبلی آن روی ذهنیت سرمایه گذاران اثر گذاشته و آنان را به خرید سهام شرکت ترغیب می کند همچنین وجود سرقفلی به معنای موقعیت برتر در مقایسه با شرکتهای مشابه در همان صنعت و نیز انحصار تولید برخی از کالاها یا خدمات هم در این زمینه موثر است شرکتهای معتبر حتی اگر در کوتاه مدت دچار بحران شوند، به پشتوانه ذهنیت مثبت سهامداران و حمایت آنها می توانند از بحرانها گذر کنند.

۸- بدیهیهای احتمالی :

وجود برخی از بدهی های احتمالی در یک شرکت همچون محکومیت شرکت در یک دعوی حقوقی که می تواند منجر به زیان برای آن شود و یا کسری ذخایر مالیاتی و موارد مشابه می تواند در تقاضای خرید سهام شرکت اثر منفی داشته و قیمت آن را کاهش دهد.
۹-مدیریت شرکت:

در مواردی وجود مدیریت قوی و کارآفرین در یک شرکت روی قیمت سهام آن اثر زیادی دارد بعضی از شرکتها با تعویض مدیر قوی خود با کاهش قیمت سهام روبرو شده اند و بالعکس.

۱۰-اطلاعات درونی شرکت و شایعات:

شاید بتوان یکی از مهمترین عوامل موثر در تغییرات قیمت سهام را دسترس برخی افراد به اطلاعات درونی شرکتها اعم از مثبت یا منفی و نیز وجود شایعات در بازار اعم از واقعی یا کاذب نام برد. این امر در بازارهایی که از کارایی ضعیفی برخوردارند. نمود زیادی داشته می تواند تا حدود زیادی سمت گیری قیمت های سهام را تعیین کند.

۱۱-نسبت قیمت به درآمد هر سهم (P/E):

مجموعه عواملی که به آنها اشاره شد، با اثرگذاری بر روی قیمت سهام می تواند نسبت قیمت به سود هر سهم را تحت تاثیر قرار دهند. این نسبت تابعی از نرخهای بهره و نرخ بازده مورد انتظار سرمایه گذاری بوده و در کشورهایی که نرخ تورم پایین است مقدار آن بالا و در کشورهایی با تورم بالا، پایین می باشد. البته از این نکته نباید غافل بود که اتکاء صرف به این نسبت می تواند گمراه کننده باشد. مقدار سود هر سهم و میزان تحقق آن نقش مهمی در اعتماد سرمایه گذاران به این نسبت دارد برای مثال برخی از شرکتها، اگر چه نسبت قیمت به سود هر سهم پایین دارند ولی از آنجا که پیش بینی می شود سود آنها تحقق نیابد. در مقایسه با شرکت هایی با نسبت قیمت به سود هر سهم بالا و با درصد تحقق EPS بالا، از مطلوبیت کمتری در بین سهامداران برخوردار دارند در نتیجه می توان گفت که تنها مقدار این نسبت، معیار تصمیم گیری نمی باشد بلکه میزان تحقق آن است که بیشتر مدنظر سهامداران است.

۱۲-عرضه و تقاضای سهام:

کلیه موارد فوق روی عرضه و تقاضای سهام یک شرکت اثرگذار بوده و می تواند با فزونی یکی بر دیگری موجب کاهش یا افزایش قیمت سهام آن گردد. با توجه به میزان عرضه و تقاضای سهام در کنار سایر عوامل هنگام خرید یا فروش آن امری ضروری است. بازار سرمایه آنچنان گسترده است که هزاران عامل می توان در آن موثر یافت. این مطالعات با بررسیها و تجارب بیشتر است که می تواند به شناسایی هر چه بیشتر این عوامل نایل گردد.

در صورتی که تمایل دارید تا مطالب و مقالات علمی تان در این سایت قرار گیرد با مدیریت سایت تماس بگیرید

ایران اسلامی همواره سرفراز بوده، هست و خواهد ماند

موفق باشید

مدیریت سایت ماگزیم تکنیک؛ فرزین نجفی پور